

A pénzügyminiszter a pénzügyi hatóságok tulkapásairól az egységes párt értekezletén.

Kioktatja a pénzügyigazgatókat.

Budapest, szeptember 17. Az egységes párt ma este negyedhét órakor tartotta folytatódó pártértekezletét. Az értekezleten a kormánytagjai közül Vass miniszterelnökhelyettes, Bud, Csáky és Mayer miniszterek jelentek meg.

Erdélyi Aladár adóügyi kérdésekkel foglalkozott. Ugyancsak adóügyi kérdésekkel foglalkozott Bagyi Antal, Barla-Szabó József, Mekcsay Zoltán és Szabó Sándor is.

Az elhangzott felszólalásokra Bud pénzügyminiszter összefoglaló választ adott. Kijelentette, hogy a pénzügyi adminisztráció hivatása magasztalan állatában, de — sajnos — fordulnak elő hibák is. Ezúton is felhívja a pénzügyi tisztviselői kart, hogy nem érdeke, hogy a kormányt és a társadalmat ellenséges viszonyba hozza. Csak olyan tisztviselői karra van szüksége, amely megfelel hivatásának s össze tudja egyeztetni az állam érdekét a magángazdagság érdekeivel. A tisztviselői kar van a népert s nem a nép a tisztviselői karért. A pénzügyigazgatókat pedig megfelelő kioktatás céljából időről-időre felrendeli a központba. Az állandó nyugtalanság elkerülése hosszabb időre szülő kivételeket szándékozik rendszeresíteni.

Az adómérséklések tárgyában mindjárt az őszi ülés első napjaiban benyújtja az illetékes mérséklésre vonatkozó javaslatot. A forgalmi adónál a fizetendő összeghez be. Itt azonban még különböző érdekekkel kell kiegyeztetni.

Értesülése szerint a KANSz ismét foglalkozik a tisztviselői illetmények rendezésével.

Az állam mai helyzetében elment a végső határig.

A forgalmi adónál semmiféle indokot sem lehet olyan büntetésekre, amelyek az illetők romlását idézik elő.

A vármegyéket és községeket figyelmezteti a takarékosági szempontokra. Egyes városokban tulajdonosok a fizetések, sőt rendelkezési alapok vannak, holott ezzel a miniszterek sem rendelkeznek. Az állam bevételeit nem szabad jutalmakra felhasználni. Az alkotás végének határig kell szabni. Ebben a kérdésben is a pénzügyminisztert kell illetnie a végső döntés jogának.

Reméli, hogy a mostani kamatláb már a múlté, mert nem felel meg pénzünk értékének. Figyelmeztet az adósságcsinálás hátrányaira. Végül kijelentette, hogy mindent megtesz a terhek és panaszok enyhítésére, de az ország pénzügyi egyensúlyát nem áldozza fel a politikának, inkább ő maga lesz a politika áldozata.

Ezután Erdélyi Aladár kérte, hogy majd tájékoztassa a kormány a pártot és a közvéleményt a vagyonváltásigföldek és egyéb jövedelmi ágak hozadékáról.

Almásy László zárószavával ért véget az értekezlet háromnegyed 9 órakor.

A frankügy kuriai főtárgyalásán a vádlottak csak mint hallgatók jelenhetnek meg.

Budapest, szeptember 17. Windischgrätz Lajos herceg és társainak frankhamisítási bűnpörében — mint ismeretes — a Kuria október 5-én délelőtti 10 órára tűzte ki a semmisségi panaszok főtárgyalását. A Kurian az első emelet 19 szám alatti nagyteremben folyik majd le a frankhamisításnak ez az utolsó felvonása. Ez a legnagyobb tárgyalóterem a Kuria és ezért tűzték ki ide a frankügy főtárgyalását. Ebben a teremben mindössze 30 beépített szék van a hallgatóság számára, de tekintettel arra, hogy 23 védőt idéznek meg a kuriai tárgyalásra, a

nagyközönség számára alig jut férőhely.

Értesülések szerint a vádhatóságot a kuriai főtárgyaláson Vargha Ferenc koronabírószék mélyesen fogja képviselni. A legfelsőbb bíróság előtt megtartandó tárgyalásra nem idézi meg a vádlottakat, mert a törvény értelmében a Kuria előtti tárgyaláson a vádlottaknak már semmi szerepük sincsen és ha részt akarnak venni a főtárgyaláson, akkor csak mint hallgatók lehetnek jelen. Tekintettel a pöranyag nagy halmazára, a Kuria előtti főtárgyalás két-három napig fog tartani.

Megtalálták a szegedi ősembert.

Négy-ötezeréves zsugorított csontváz a Kundombban.

(A Délmagyarország munkatársától.) Esti harangszókor egy alacsony ember kocog a kulturpalota előtt a száraz levelű bignónia-fák alatt. Ásó, lapát az egyik vállán, zsák a másikon. A kocogó ember minden lépésénél csontok, cserepek zörögnek a zsákban.

A zsákos ember lefordul a szuterén felé. Az ablak lámpafénye rávetődik napfényt, poros arcára. A zsákos ember Kórmány János, a kulturpalota mindig mosolygós képű, mindig udvarias első szolgája.

— Mi újság, János? — vettük a zsákos embert. — Tan megint ásnak? Megvan-e már az Attila koporsója?

— Azt mink nem is keressük, — von vállat János a gazdájától tanult gesztussal. — Nekünk csak olyan csontváz kell, akinek csak földből vetődött a fejcsalját. Találtunk is ma olyat a Ballagi-lóban, hogy olyant még nem láttak Szegeden. Valóságos zsugorított csontváz, akárcsak Pilvaroson. Csak hogy ettől nyilván elvölte a felesége az aranygyűrűjét, oszt utra-valót se adott neki.

A múzeum tudvalevőleg május eleje óta állandóan ásatja a Ballagi-lóban, a rendező-pályaudvar mellett a Kundombot s az ásatások során egy nagy népvándorláskori temető került napvilágra gazdag sírleltárakkal, amelyekről Móra Ferenc múzeumigazgató tárcasorozatban számolt be a Délmagyarország hasábjain. A múzeumigazgató megállapítása szerint ezek a leletek körülbelül ezerévesek, a temetőben csupa egyenesen kinyújtott csontvázak fe-

küldtek s mivel a zsugorított temetkezés sokkal régebbi divat volt, szükségesnek láttuk a múzeumi szolga hivatását az igazgatóval hitelesíteni.

Késő este kerestük fel lakását Móra Ferencet, akit régészeti naplói közé temetkezve találtunk. A következő felvilágosítást kapjuk tőle:

— A szolgám, azaz hogy a munkatársam nyomom beszélt. Valóban zsugorított csontvázai találunk a Kundombban. „Lege art is” volt zsugorítva, egészen úgy, mint a korai bronzkorból származó pilvarosiak, akiket augusztusban szedünk fel.

— Ez is bronzkori?

— Nem merném biztosra mondani. Lehet kőkorszakbeli is. A zsugorított temetkezés a kőkorszakban volt divat, meg a bronzkor elején. A virágzó bronzkorban már égellék a holttesteket, ebből az időből valók az urnaemlékek. A ma talált csontváz mellett melléklet nem volt, tehát lehet kőkori is, bronzkori is s eszerint négyezeréves, vagy négyezeréves. Azért szép tudomány a régészet — mosolyodik el Móra —, mert itt ezer év se előre, se hátra.

— De ez nagy meglepetés, ugy-e? Ezeréves sírok közt a négy-ötezeréves?

— Nem jött váratlanul. Az eddig felásott helyen valahány sír tipikusan népvándorláskori. De helyi-közeli találtam a földben határozottan őskori jellegű apró cserépdarabokat is. Egy kis játékdény például annyira kőkori jellegű, hogy közzé lehetne keverni az ismert csókai leleteknek. Egy mécses is találtam

már hónapokkal ezelőtt, ami csak az ősemlék hagyatéka lehet. Találtam hamugödröket is és abban őskori falból való égett agyagödröket, a nád, vagy vessző lenyomataival, amire rá voltak tapasztva. Ezeket a dolgokat félre is raktam, a népvándorláskoriaktól elkülönítve kezeltem, de nem akarom zajt ülni velük, nem állítva olyant, amit nem tudok bizonyítani az olyan laikusoknak, akik vagy értelmellenek, vagy értelmellenek teletik magukat. Most már azonban itt a bizonyosság.

Mutálja az elég ép állapotban levő, laikus szemmel is sokatlan jellegű koponyát, amelyen legfeltűnőbb a teljesen ép és igen erősen fejlett fogazat.

— Kétségtelen, hogy a legrégibb szegedi ősteleplő. Abból az időből való, mikor az ősemlék az Alföldet szegélyező hegyekből letelepedett a síkság mocsaraiból kiemelkedő halimokra. Szeged belterületén szel kezdődött a kultúra négy-ötezer évvel ezelőtt.

— De hát hogy lehet az, hogy ezt az egyetlen zsugorított csontvázat találták?

— A magyarokat nagyon egyszerű. A sok ezer éves nép eltemetie zsugorított halottait a Kundombba. Aztán kihalt, vagy elköltözött innét. A népvándorlás idején, másfélszer évvel ezelőtt egy származa törzs telepedett meg a határon s az is a Kundombot használta temetőnek. Természetesen akkor az ásatásuk alá került zsugorított csontvázakat felforgatták, összetörték, ha edény volt melléjük, azt összetörték, meri igazán nincs jogunk több régészeti értéket fölteni az ezeréves barbárban, mint amennyi a mai parasztban, vagy pláne a mai uri emberben van... Ez az egy sír véletlenül megmenekült. Pedig mindössze huszonöt centiméter mélyen fektett, úgy, hogy mélyebb szántásnál az eke fölvetette volna.

Említettük, hogy némelyek szerint középkori temető volt a Kundombban.

— Szamárság — legyintett Móra. — Már nem úgy értem, hogy nem lehetett ott olyan is. Lehetett, de mink olyannak nyomát se találtuk. Se egy téglát, se egy vasszeg, se semmi. Egészen mást várok én még Kundombból.

— Lehet róla írni?

— Ami biztos, arról lehet. Találunk a földben, pár száz méterre a mostani ásatás helyétől egy tipikus honfoglaláskori edényt. Ez tehát a harmadik település volna ott. Kő-bronzkor, származa-kor felett magyar pogánykor.

— Fogtak utána kutatni?

— Talán, majd egyszer — mondja egy kicsit vonakodva Móra Ferenc. — Az idén már sok egy kicsit az őskorból. Sok egyéb végezni valóm is volna s május eleje óta nem jutok semmihez. Aktán kívül alig írok valamit. Akkor is hajnalban kell felkelni, mert tízre már jön a János telefonjelentése: „Halló, itt az őskor beszél... Tessék sürgősen jönni”. Istent bocsássa meg, unom már egy kicsit az őskort s nagyon várom az őszi esőket, amik végét vetik a csontkereskedésnek.

De azért szeretettel simogatja beszéd közben a legrégibb szegedi koponyát, „a gondolatok elhagyott dómját”. Az előszobájában pedig ott az ásatókoffer s már csomagolják bele a holnap ásató-ebédét.

A szerb királyi pár Párisban.

(Budapesti tudósítók telefonjelentése.) Párisból jelentik: Sándor jugoszláv király és Mária királyné ma ide érkeztek.

Osztrák rokkantak honfoglalása

Bécs, szeptember 17. A „Hírei Gyarmatok” című egyesület hosszabb idő óta lakatlan vidékeken való letelepítéssel foglalkozik. Az esti lapok jelentései szerint a munkanélküli hadirokkantakból álló egyesületnek valami 120 tagja a Dunamentén az Orfő melletti Oberauban szült meg egy lakatlan területet, melyen felállított táborát és megkezdte az irtást. A hadirokkantok a munkát beállították, mert szakértői vélemények szerint a hely településre alkalmatlan. A hadirokkant gyarmatosok erre kijelentették, hogy a birtokbavélt területet nem hagylandók elhagyni. A hadirokkant csendőrséggel vont össze.